

Daň z příjmů právnických osob v novele zákona

Dne 1. 1. 2005 vstoupila v účinnost novela zákona o daních z příjmů vyhlášená v části 228 ve Sbírce zákonů pod číslem 669/2004 Sb. Z řady změn, které tato novela přináší, se v následujícím textu budeme zabývat pouze změnami týkajícími se daně z příjmů právnických osob. Další změny daně z příjmů fyzických osob přineseme v příštím čísle.

Přeřazení do 6. odpisové skupiny

Mezi nová ustanovení zákona, která však ovlivní základ daně již ve zdaňovacím období započatém v roce 2004, patří přechodné ustanovení upravující zařazování hmotného majetku – budov – do 6. odpisové skupiny. Tato odpisová skupina byla zavedena jednou z předcházejících novel zákona č. 438/2003 Sb. Odpisová skupina 6 se použije až pro hmotný majetek zaevidovaný u poplatníka ve zdaňovacím období, které započalo v roce 2004. U starších, již zařazených budov, se daňová životnost nemění a zůstávají v odpisové skupině 5. Ostatní popisované změny již budou ovlivňovat základ daně právnických osob ve zdaňovacím období započatém v roce 2005.

Změna odpisů

Jednou z hlavních změn, které novela zákona přináší, je změna v odpisování hmotného majetku. U 1. až 3. odpisové skupiny byla zkrácena minimální doba odpisování o jeden až dva roky. Důsledkem tohoto zkrácení také dochází ke změně odpisových sazeb a koeficientů. V rámci odpisových skupin byla zavedena nová odpisová skupina 1a), ve které jsou zahrnuty osobní automobily. U nich se minimální doba odpisování nemění a zůstává nadále čtyři roky. Srovnání původní a nové minimální doby odpisování ukazuje následující tabulka.

Odpisová skupina	Doba odpisování	Původní doba odpisování
1	3 roky	4 roky
1a)	4 roky	-
2	5 let	6 let
3	10 let	12 let
skupiny 4 – 6 zůstávají beze změny		

Zvýšený odpis v prvním roce

Novela zákona umožňuje poplatníkům zvýšit odpis v prvním roce odpisování o 10 % u hmotného majetku zařazeného v odpisové skupině 1 až 3, o 15 % u zařízení pro čištění a úpravu vod a o 20 % u poplatníků s převážně zemědělskou a lesní výrobou. Tento zvýšený odpis může uplatnit pouze první vlastník majetku. To znamená, že u předchozího vlastníka

byl hmotný majetek zbožím. Zvýšený odpis v prvním roce nelze uplatnit u hmotného majetku vyjmenovaného v § 31 odst. 5, např. u některých osobních automobilů, přístrojů pro domácnost, u letadel, motocyklů apod.

Zrušení reinvestičního odpočtu

Zvýšený odpis v prvním roce by měl částečně kompenzovat zrušení nároku na odpočet ze základu daně podle § 34 odst. 3 – tzv. reinvestičního odpočtu ve výši 10 %, 15 % a 20 %. Nárok na odpočet 30 % výdajů na výuku učňů zůstal zachován. Pro uplatnění nároku na odpočet, který vznikl do konce zdaňovacího období, které započalo v roce 2004, i pro zánik tohoto nároku na odpočet se použijí ustanovení zákona o daních z příjmů ve znění účinném do 31. prosince 2004.

Limit 900 tisíc Kč pro vstupní cenu automobilu se zvyšuje na 1500 tisíc Kč

Jednou z předcházejících novel zákona byla zavedena horní hranice pro vstupní cenu nebo zvýšenou vstupní cenu u osobních automobilů, a to maximálně 900 tisíc Kč. Zavedení této hranice mělo dopad kromě odpisování a daňové zůstatkové ceny majetku také na daňovou uznatelnost nájemného u finančního pronájmu a na odpisování technického zhodnocení provedeného nájemcem na pronajatém osobním automobilu formou finančního pronájmu, pokud celkové nájemné přesáhlo 900 tisíc Kč.

Novela zákona tento limit vstupní ceny u osobního automobilu zvyšuje z 900 tisíc Kč na 1500 tisíc Kč. Při prodeji osobního automobilu, u něhož je vstupní cena tímto způsobem limitována, se do základu daně nezahrnuje částka příjmu z prodeje do výše součtu jeho daňové zůstatkové ceny a rozdílu, o který pořizovací cena včetně technického zhodnocení převyšuje vstupní cenu tohoto automobilu.

Při prodeji osobního automobilu koupeného bezprostředně po ukončení smlouvy o finančním pronájmu s následnou koupí, pokud bylo hrazené nájemné vyšší než stanovený limit, se do základu daně nezahrnuje částka příjmu z prodeje do výše součtu jeho pořizovací ceny nebo zůstatkové ceny a zaplacené částky nájemného nad stanovený limit.

Zkrácení doby odpisování u nehmot. majetku

U nehmotného majetku došlo v § 32a ke zkrácení doby odpisování u softwaru ze 48 na 36 měsíců a k zavedení odpisování nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v délce 36 měsíců.

Nepřímé (režijní) náklady

Novela také doplňuje ustanovení § 25 odst. 1 (Pokračování na stránce 2)

Daňový kalendář – LEDEN/ÚNOR

31. 1.

Daň darovací – priznání k dani z majetku bezúplatně nabytého ve II. pololetí právníckými osobami podle § 20 odst. 4

Daň z příjmu

– a) odvod daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně za prosinec

– b) odvod částek zajištěných daně za prosinec

Daň silniční – podání přiznání a platba daně za uplynulý rok, zaplacené zálohy se započtou na úhradu skutečné daně

Daň z nemovitostí

– a) podání přiznání nebo dílčího přiznání na tento rok

– b) konec lhůty pro oznamovací povinnost změny vlastnických nebo jiných práv k nemovitostem

Odvod povinného podílu pracovníků ZPS

Pojistné na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání za 1. čtvrtletí

8. 2.

Pojistné – je splatná záloha na pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění OSVČ a záloha na pojistné na zdravotní pojištění OSVČ za leden

9. 2.

Spotřební daň – platba daně za prosinec 2004

15. 2.

Oznamovací povinnost za uplynulý rok – práv. a fyz. osoby mající příjmy z podnikatelské a jiné samostat. výdělečné činnosti nebo z pronájmu, které provádějí úhrady fyz. osobám za jejich samostat. výdělečnou činnost nebo za pronájem a z těchto úhrad nesrážejí daň, jsou povinny uskutečněné úhrady oznamovat svému místně příslušnému správci daně, pokud u jednotlivé fyz. osoby přesáhne úhrada částku 40 tisíc Kč za kalendářní rok. V oznámení se uvede jméno, bydliště, případně místo podnikání, vyplacená částka, den a důvod úhrady.

ZE SBÍRKY ZÁKONŮ

• Částka 10, rozeslaná 24. 1. 2005

44. Vyhláška, jíž se mění vyhl. Českého úřadu zeměměřického a katastrálního č. 162/2001 Sb., o poskytování údajů z Katastru nemovitostí ČR, ve znění pozdějších předpisů

• Částka 7, rozeslaná 18. 1. 2005

35. Úplné znění zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, jak vyplývá z pozdějších změn

36. Úplné znění zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (zákon o cestovních dokladech), jak vyplývá z pozdějších změn

• Částka 6, rozeslaná 13. 1. 2005

32. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 366/1999 Sb., o způsobu prokázání finanční způsobilosti dopravcem, ve znění vyhlášky č. 97/2001 Sb.

33. Vyhláška o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a o státních jazykových zkouškách

• Částka 4, rozeslaná 11. 1. 2005

12. Vyhláška o podmínkách uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami

(Pokračování ze stránky 1)

písm. zk) upravující výdaje (náklady) mateřské společnosti související s držbou podílu v dceřiné společnosti. Zákon považuje tyto výdaje podle tohoto ustanovení za daňově neuznatelné.

Novela toto ustanovení doplňuje a rozšiřuje tak, že případné režijní (nepřímé) náklady související s držbou podílu v dceřiné společnosti se pro účely § 25 odst. 1 písm. zk) omezují výší 5 % příjmů z dividend a jiných podílů na zisku vyplácených dceřinou společností, pokud poplatník neprokáže, že skutečná výše těchto režijních nepřímých nákladů je nižší.

Osvobození při výplatách dividend od dceřiných společností v ČR a EU (§24 (3))

Novela dále zavádí postupné snižování podílu na základním kapitálu dceřiné společnosti, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie nebo ČR, pro možnost osvobození příjmů z dividend a jiných podílů na zisku od daně podle § 19 odst. 1 písm. zi). Tento podíl se postupně snižuje ze současných 25 % až na konečných 10 % v roce 2009. Výši tohoto snižování ukazuje následující tabulka.

Rok	Výše podílu na základním kapitálu dceřiné společnosti
2004	25 %
2005 – 2006	20 %
2007 – 2008	15 %
od 2009	10 %

Náklady na výzkum a vývoj

Novelou zákona také vzniká poplatníkům možnost odečíst podle § 34 odst. 4 a 5 100 % výdajů vynaložených při realizaci projektů výzkumu a vývoje. Pokud vynaložené výdaje souvisejí s realizací projektů výzkumu a vývoje pouze zčásti, je možné od základů daně odečíst pouze tuto jejich část. Výdaje, které lze odečíst od základu daně, musí být výdaji vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení příjmů a musí být evidovány odděleně od ostatních výdajů. Tento odpočet nelze uplatnit na služby a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízené od jiných osob s výjimkou výdajů vynaložených za účelem certifikace výsledků výzkumu a vývoje a dále tento odpočet nelze uplatnit na výdaje, na které již byla poskytnuta i jen zčásti podpora z veřejných zdrojů. Pokud poplatník vykáže ztrátu v roce, kdy takové výdaje uplatnil, lze odpočet uplatnit nejvýše ve třech následujících zdaňovacích obdobích.

Z dalších změn vybíráme:

- Možnost uplatnit do daňových nákladů i náklady exekuce.
- Za přijetí úhrady se považuje i započtení smluvních pokut a úroků z prodlení.

• U poplatníků, kteří nejsou založeni za účelem podnikání a provozují zdravotnické zařízení, nejsou předmětem daně příjmy z investičních transferů a dotací na pořízení technického zhodnocení majetku a z úroků vkladů na běžném účtu (§ 18 (15)).

• Tito poplatníci mají možnost podle § 20 (7) snížit základ daně o 30 %, maximálně však o 1 mil. Kč, ale to pouze za předpokladu, použijí-li takto získané prostředky v následujícím zdaňovacím období ke krytí nákladů spojených s poskytováním zdravotní péče.

• Stálá provozovna, která v ČR zjišťuje samostatný základ daně, může využít ustanovení § 20 b) stanovující samostatný základ daně.

• U penzijních fondů dochází ke snížení sazby daně z 15 % na 5 % (§ 21 (3)).

• Za jinak spojené osoby se v případě definice spřízněných osob nepovažují ty případy, kdy jedna osoba je členem dozorčích rad obou osob (§ 23 (7)).

• Paragraf 24 j) stanovuje, že příspěvek na stravování nelze uplatnit v případě, kdy má zaměstnanec nárok na stravné podle zákona o cestovních náhradách. Zákon upřesňuje jen to, co již bylo dříve dovozováno výkladově.

• Daňová nabývací cena podílu na obchodní společnosti se zvyšuje o náklady přímo související s držbou podílu v obchodní společnosti, pokud poplatník prokáže, že podle § 25 (1) zk) nebyly tyto výdaje uznány.

• Přibyl nový odstavec § 38 a) upravující placení záloh v případě fúzí. Novou zásadu lze shrnout tak, že ve zdaňovacím období od rozhodného dne do dne předcházejícího dni zápisu přeměny do obchodního rejstříku platí zálohy i ty společnosti, které mají zaniknout. Zálohy se platí ve stejném režimu, jako kdyby k fúzi nedošlo, až do té doby, kdy se nová výše záloh stanoví podle daňového základu sloučených společností.

• K dalším změnám dochází v § 38 na), které se týkají zákazu obchodování s daňovými ztrátami. V tomto paragrafu dochází k odstranění některých nepřesností a nejednoznačností, které obsahovalo minulé znění zákona. I nadále je však aplikace § 38 na) spojena s mnohými nejasnostmi.

• Upravuje se způsob dodanění realizovaných kurzových zisků podle přechodných ustanovení zák. 438/2003 Sb., který říká, že ten, kdo v roce 2003 vyloučil nerealizované kurzové zisky, je povinen zvýšit výsledek hospodaření ve třech zdaňovacích obdobích bezprostředně následujících po období, ve kterém byl základ daně snížen o nerealizované kurzové zisky, a to vždy o jednu třetinu.

Přestože současná novela zákona o daních z příjmů obsahuje více než 160 novelizovaných ustanovení a tento článek je nemohl všechny postihnout, jsem přesvědčen, že poskytuje přehled těch nejdůležitějších z nich.

Ing. Milan Pašek, pasek@fucik.cz

Zákon o občanských průkazech a cestovních dokladech

Dne 10. prosince 2004 vyšla Vyhláška č. 642/2004 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech.

Příloha této sbírky obsahuje jak barevné vzory občanského průkazu a cestovního dokladu se strojově čitelnými údaji, tak i bez

strojově čitelných údajů. V příloze jsou také zaneseny vzory tiskopisů obou dokladů, které občan nezbytně potřebuje k zapsání změn do těchto dokladů nebo k vydání nových dokladů. Paragraf 5 část

první – Občanské průkazy a § 12 část druhá – Cestovní doklady této sbírky uvádějí nezbytné požadavky na technické provedení fotografie pro vydání občanského průkazu a cestovního dokladu.

Tiskopisy potvrzení o občanském průkazu, potvrzení o změně rodinného stavu, popřípadě změně příjmení v souvislosti se změnou stavu sňatkem, žádosti o vydání občanského průkazu, žádosti o vydání cestovního pasu, žádosti o vydání jiných cestovních dokladů vydávaných na základě mezinárodních smluv a žádosti o provedení změn údajů a zapsání dítěte do cestovního dokladu vydané přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se mohou používat do 31. prosince 2006.

Cestovní pasy bez strojově čitelných údajů a cestovní průkazy podle vzorů uvedených ve vyhlášce č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech (dále jen dosavadní právní úprava), mohou být vydávány nedéle do 31. prosince 2006. Cestovní pasy se strojově čitelnými údaji podle vzoru uvedeného v dosavadní právní úpravě se mohou vydávat nedéle do 30. dubna 2005.

Vyhláškou č. 642/2004 Sb. se ruší:

1. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech.

2. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 248/2001 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva vnitra č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech.

3. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 543/2002 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva vnitra č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnosti tato vyhláška nabyla dne 1. ledna 2005.

Měsíčníky vydavatelství **Economia**

FINANČNÍ MANAGEMENT, MODERNÍ ŘÍZENÍ a PRÁVNÍ RÁDCE

Vyžádejte si výtisk na ukázkou či předplatné na e-mailové adrese

předplatne@economia.cz nebo na bezplatné tel. lince 800 110 022.

Nový zákon o Evropské společnosti č. 627/2004 Sb.

Dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, tedy dnem 14. prosince 2004, nabyl účinnosti zákon o Evropské společnosti (Societas Europea – SE). Takovýto typ společnosti dosud v českém obchodním zákoníku neexistoval, v evropském právu je však známý od roku 2001. Přijetím uvedeného zákona ČR transponovala do svého právního řádu Nařízení Rady (ES) o statutu evropské společnosti 2157/2001 z 8. října 2001. V souvislosti s tímto zákonem byly dále měněny některé navazující zákony jako občanský soudní řád, zákoník práce, notářský řád a zákon o daních z příjmů.

Statut Evropské společnosti

Statut Evropské společnosti je upraven výše zmíněným nařízením Rady ES, které nabylo účinnosti 8. října 2001. Evropská společnost je společnost založená podle tohoto statutu. Evropská společnost může umístit své sídlo v kterémkoli státě EU a může toto své sídlo v rámci EU měnit. Evropská společnost může mít buď dualistickou strukturu řízení, nebo monoliticickou strukturu, a může měnit svou právní formu. Evropská společnost má formu akciové společnosti a její kapitál je rozdělen do akcií.

Evropská akciová společnost je podle statutu právnickou osobou s právní subjektivitou. Akcionáři ručí za závazky společnosti jen do výše svého upsaného základního kapitálu. Základní kapitál je stanoven v eurech a musí činit nejméně 120 tisíc eur.

Podle přechodných ustanovení (§ 66) musí být kapitál Evropské společnosti vyjádřen a účetní závěrka a konsolidovaná účetní závěrka evropské společnosti zpracována a zveřejněna v peněžních jednotkách české měny. Vedle toho je možné uvádět i údaje o základním kapitálu a zpracovat a zveřejnit účetní závěrku nebo konsolidovanou účetní závěrku souběžně v eurech.

Vznik evropské společnosti

Evropská společnost může vzniknout čtyřmi způsoby:

1. založením dceřiné společnosti alespoň dvou veřejnoprávních či soukromoprávních osob z různých členských států,
2. založením holdingové společnosti vlastníci alespoň dvě akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným z různých členských států,
3. fúzí akciových společností alespoň ze dvou členských států,
4. přeměnou již existující akciové společnosti, která vlastní po dobu nejméně dvou let dceřinou společnost v jiném členském státě.

Zveřejňování účetních závěrek a dalších listin Evropské společnosti se musí provádět stejně jako v příp. zveřejňování údajů o akciových společnostech, a to uložením do Sbírky listin a zveřejněním v obchodním věstníku.

Zápis do obchodního rejstříku

Zápis Evropské společnosti do obchodního rejstříku v ČR podléhá oznamovací povinnosti Ústředního věstníku Evropského společenství.

Nadnárodní fúze

Jedním z hlavních důvodů a přínosů, který se očekává od institutu evropské společnosti, je umožnit tzv. nadnárodní fúze. Nyní bude moci fúzovat akciová společnost se sídlem v ČR se společností v jiném státě společenství, a to skrze Evropskou akciovou společnost, a umístit své sídlo do jiného státu společenství. Dalším přínosem by pak měla být možnost přemístění sídla z jednoho členského státu do jiného bez nutnosti likvidace. Společnosti budou jaksi plout v rámci EU a s jejich přesídlením bude spojena oznamovací povinnost na obchodním rejstříku a na finančních úřadech.

Struktura Evropské společnosti

Evropská společnost může mít tzv. dualistický systém, tzn. může mít představenstvo a dozorčí radu, anebo monoistický systém, tzn. že bude mít správní radu. Správní rada tak vykonává funkce dozorčí rady a i představenstva.

Institut osvědčení

Pro posouzení, zda se v procesu fúze postupovalo v souladu s příslušnými národními předpisy, byl zaveden tzv. institut osvědčení. Tímto osvědčením se potvrzuje splnění všech úkonů a formalit, které podle národního právního předpisu je potřeba provést před fúzí. Osvědčení vystavuje v každém členském státě příslušný soud nebo jiný úřad (notáři). Notáři pak nebudou muset zkoumat správnost osvědčení, které obdrželi od notářů z jiného členského státu.

Daňové otázky

Úprava Evropské společnosti ani nový zákon s výjimkou dvou doplněných změn do zákona o daních z příjmů neobsahuje zvláštní ustanovení týkající se daňových otázek. Z tohoto titulu budou pro Evropskou společnost platit vnitrostátní předpisy pro stanovení daňového základu, což stanovuje nový § 35 f) zákona o daních z příjmů. Dále se do § 38 n odst. 3 vkládají nová písmena, která řeší situaci v roce, kdy dochází k přemístění sídla Evropské společnosti z jednoho členského státu do druhého členského státu.

Zapojení zaměstnanců

Nikoli nevýznamným ustanovením týkajícím se Evropské společnosti je její povinnost zapojit zaměstnance do řízení evropské společnosti, k čemuž se ustanovuje tzv. vyjednávací výbor, který pak uzavírá dohodu o způsobu a rozsahu zapojení zaměstnanců evropské společnosti do řízení společnosti. Toto zapojení se uskutečňuje prostřednictvím výboru zaměstnanců.

Ing. Ivan Fučík, ff@fucik.cz

Newsletter Finanční manažer vydává společnost Economia, a.s., ve spolupráci s auditorskou a poradenskou firmou

Fučík & partneři

auditoři, daňoví poradci

www.fucik.cz, tel. 222 135 420

Zdanění podílů na zisku plynoucího v ČR ze Slovenska

Podíly na zisku (dividendy) v brutto částce plynoucí ze Slovenska fyzickým osobám, které mají na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržují, jsou předmětem daně z příjmů v Česku, protože tyto fyzické osoby mají daňovou povinnost, jak na příjmy ze zdrojů v Česku, tak i na příjmy plynoucí ze zahraničí.

Na základě Smlouvy mezi ČR a Slovenskem o zamezení dvojímú zdanění nepřesáhne daň sražená na Slovensku u fyzických osob 15 % hrubé částky dividend. Podle zákona o dani z příjmů Slovenské republiky není podíl na zisku vyplácený po zdanění obchodní společností a nebo družstvem předmětem daně. Toto ustanovení se použije na podíly na zisku vykázaném za zdaňovací období po 1. lednu 2004.

Fyzická osoba, která je daňovým rezidentem v ČR, stejně jako fyzická osoba, která je daňovým rezidentem na Slovensku, nezaplatí na Slovensku z podílů na zisku vyplacených slovenskou společností žádnou daň. Zatímco slovenský rezident daň z podílů na zisku nezaplatí vůbec, český rezident jej musí podrobit dani na území ČR. Má přitom možnost se rozhodnout, zda tyto příjmy budou zahrnuty do tzv. dílčího základu daně, nebo do samostatného základu daně. Dílčí základ daně bude vstupovat do celkového základu daně a bude zdaňován v závislosti na jeho výši sazbou 15 až 32 % s možností uplatnění odčitatelných položek. V případě zahrnutí těchto příjmů do samostatného základu daně činí sazba daně bez ohledu na jejich výši 15 %.

Pro daňové účely se používá pro přepočty těchto příjmů na českou měnu u poplatníků, kteří nevedou účetnictví, jednotný kurz. Tento kurz se stanovuje jako průměr směnného kurzu stanoveného ČNB poslední den každého měsíce zdaňovacího období a je vyhlášován pro kalendářní rok v pokynu D, který Ministerstvo financí ČR vydává po skončení kalendářního roku. Od roku 2005 může poplatník použít i kurzy devizového trhu uplatňované podle zákona o účetnictví.

Na základě uzavřené Smlouvy o zamezení dvojímú zdanění se Slovenskou republikou může poplatník snížit daňovou povinnost započtením daně zaplacené na Slovensku. Ta se prokazuje potvrzením slovenského správce daně. Započtení lze provést nejvýše do částky vzniklé daňové povinnosti. V případě, že je zaplacená daň v zahraničí vyšší než daňová povinnost v tuzemsku, je možné nezapočtenou část uplatnit v následujícím zdaňovacím období jako daňově uznatelný výdaj.

Ing. Milan Pašek, pasek@fucik.cz

Metodický pokyn Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k tzv. švarcsystému

Správa služeb zaměstnanosti MPSV vydala dne 12. ledna 2005 **Metodický pokyn č. 2/2005** k výkladu ustanovení § 13 zákona o zaměstnanosti.

V posledních dnech se rozvířila diskuse kolem výkladu § 13 nového zákona o zaměstnanosti. Ozývají se kritické hlasy na adresu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV), podle kterých likviduje tímto právním předpisem živnostníky. Po nabytí účinnosti tohoto zákona se **zcela mylně** rozšířilo povědomí, že se jedná o novou právní úpravu, která má mít negativní dopad na podnikatelské prostředí, zejména na osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ).

MPSV k tomu sděluje následující:

V žádném případě není účelem tohoto zákona likvidovat živnostníky. Cílem opatření je boj se „švarcsystémem“ a také ochrana lidí, kteří se ocitnou ve znevýhodněném postavení. **V úterý 11. ledna 2005 MPSV rozeslalo Metodický pokyn všem úřadům práce, ve kterém je jasně vysvětleno, co je a co není porušení zákona.**

Podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. je právnická nebo fyzická osoba povinna zajišťovat plnění běžných úkolů vyplývajících z předmětu její činnosti svými zaměstnanci, které k tomu účelu zaměstnává v pracovněprávních vztazích. Základním smyslem tohoto ustanovení je zabezpečit fyzickým osobám právo na zaměstnání v pracovněprávních vztazích.

Z povinnosti zajišťovat plnění běžných úkolů svými zaměstnanci jsou v § 13 odst. 3 a 4 zákona o zaměstnanosti stanoveny výjimky, které umožňují, aby plnění běžných úkolů:

- a) zajišťovala fyzická osoba sama nebo pomocí svého manžela nebo dětí;
- b) zajišťovala právnická osoba prostřednictvím svých společníků nebo členů;
- c) zajišťovala právnická nebo fyzická osoba dočasně přidělenými zaměstnanci agentury práce;
- d) svěřila právnická nebo fyzická osoba jinému zaměstnavateli (právnické nebo fyzické osobě).

Tuto možnost lze využít pouze za podmínky, že svěřené úkoly (činnosti) má tento zaměstnavatel zahrnutý ve svém předmětu činnosti a bude je zajišťovat svými zaměstnanci zaměstnávány v pracovněprávních vztazích podle zákoníku práce.

Za porušení povinnosti právnické nebo fyzické osoby zajišťovat své běžné úkoly vlastními zaměstnanci lze považovat jen takový stav, v jehož důsledku není právo fyzické osoby na zaměstnání naplněno, tzn. tehdy, kdy právnická nebo fyzická osoba-zaměstnavatel – neumožní fyzické osobě výkon práce v pracovněprávním vztahu, přestože pro právnickou nebo fyzickou osobu zajišťuje běžné úkoly vyplývající z předmětu její činnosti a je při plnění zadávaných pracovních úkolů v obdobně závislém postavení jako zaměstnanec.

O nenaplnění práva na zaměstnání se nejedná, pokud běžné úkoly právnické nebo fyzické

osoby plní zaměstnanci jiného zaměstnavatele (např. při svěřených běžných úkolů, při agenturním zaměstnávání, na základě smlouvy o dílo apod.). Při posuzování, zda zaměstnavatel plní povinnost vyplývající z § 13 zákona o zaměstnanosti, je však třeba vycházet ještě z dalších skutečností.

Zákon o zaměstnanosti nemůže slučovat možnost uskutečňovat dílčí dodávky právníky nebo fyzickými osobami podnikatelským způsobem. Právnická nebo fyzická osoba, která z různých důvodů, např. proto, že se jedná o specializované činnosti nebo z důvodů kapacitních, nemůže realizovat celou svou zakázku vlastními zaměstnanci, má možnost uzavřít **obchodně závazkový vztah** s jinou fyzickou nebo právnickou osobou, jehož obsahem je dílčí dodávka. Ta může být realizována jak

Nová právní úprava nemá mít negativní dopad na podnikatelské prostředí, tím méně na osoby samostatně výdělečně činné.

zaměstnanci této právnické nebo fyzické osoby, tak i společníky nebo členy právnické osoby nebo i osobou samostatně výdělečně činnou.

Musí se však vždy jednat o obchodně závazkový vztah, jehož obsahem není zastřený výkon závislé práce, ale zhotovení určitého díla nebo jeho části při vnesení nejen práce, ale i další hodnoty, jako např. upotřebení vlastního pracovního vybavení, použití vlastního stroje apod.

Obchodně závazkový vztah je **naplněn**, jestliže právnická nebo fyzická osoba podniká:

- a) **samostatně**, tj. že činnost právnické nebo fyzické osoby není organizována ani řízena druhým účastníkem obchodně závazkového vztahu; to znamená, že mezi účastníky obchodně závazkového vztahu není vztah podřízenosti a nadřízenosti.
- b) **pod vlastním jménem**, tj. že při výkonu činnosti právnická nebo fyzická osoba jedná sama za sebe a svým jménem, nikoliv jménem druhého účastníka obchodně závazkového vztahu;
- c) **na vlastní odpovědnost**, tj. že při výkonu

podnikatelské činnosti majetko-právní důsledky vyplývající z provádění činnosti nese právnická nebo fyzická osoba a nejde o vrub druhého účastníka obchodně závazkového vztahu;

d) **za účelem dosažení zisku**, tj. že úmyslem právnické nebo fyzické osoby je zisk realizovat, i když činnost nemusí být zisková.

Dalším důležitým hlediskem je **četnost existujících obchodně závazkových vztahů** k zajištění běžných úkolů zaměstnavatele. Jen nahodilý a ojedinělý obchodně závazkový vztah k zajištění běžných úkolů zaměstnavatele nemusí být považován za porušení § 13 zákona o zaměstnanosti, jestliže obchodně závazkový vztah nepředstavuje převažující způsob zajištění vlastního předmětu činnosti zaměstnavatele.

Četnost obchodně závazkových vztahů je třeba posuzovat i na straně osoby samostatně výdělečně činné. Za porušení § 13 zákona o zaměstnanosti nelze považovat, pokud obchodně závazkový vztah mezi osobou samostatně výdělečně činnou a zaměstnavatelem je pouze **jedním z mnoha jejich dalších smluvních vztahů**.

Při posuzování jednotlivých případů je třeba vzít v úvahu i **dlouhodobost obchodně závazkového vztahu**. Jen nahodilý a ojedinělý obchodně závazkový vztah k zajištění běžného úkolu, který musí být nebezpečným svým rozsahem nebo trváním a musí být časově ohraničený uskutečněním dílčí dodávky, nemusí být považován za porušení § 13 zákona o zaměstnanosti a následně sankcionován.

Podle § 13 odst. 4 je možno **svěřit plnění běžných úkolů** pouze zaměstnavateli, který je má rovněž zahrnutý ve svém předmětu činnosti a který je bude zajišťovat svými zaměstnanci zaměstnávány k tomu účelu v pracovněprávních vztazích podle zákoníku práce.

Stejná právní úprava byla již obsažena i v § 1 odst. 6 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 369/2000 Sb., a to s účinností od 22. listopadu 2000.

Účelem této právní úpravy bylo umožnit zajišťování plnění běžných úkolů i systémem obchodní spolupráce podnikatelů, tzv. **franchisingem**. Jedná se o systém podnikání, v němž se stávají předmětem obchodu zboží nebo služby nebo technologie.

Je založen na úzké spolupráci dvou nezávislých smluvních partnerů, kdy jeden poskytuje druhému právo a současně mu ukládá i povinnost provozovat obchod podle jeho konceptu, používat za přímou nebo nepřímou úhradu systém názvu nebo označení, používat jiná reklamní, autorská nebo průmyslová práva, využívat jeho know-how, vědecké a technické metody a obchodní systém atd.

Podmínka, že v takovýchto případech musí smluvní partner plnit svěřené běžné úkoly svými zaměstnanci, má zabránit řetězení v předávání uvedených práv a povinností na další subjekty, které již nejsou v přímém smluvním vztahu s poskytovatelem práv.

O dalším „bouřlivém“ vývoji tohoto problému vás budeme informovat.

Nad zákonem o omezení plateb v hotovosti

Dnem 1. července 2004 nabyl účinnosti zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). S jistým zjednodušením lze říci, že zákon stanovuje obecnou povinnost provádět bezhotovostní platby mezi tuzemskými osobami navzájem anebo platby prováděné tuzemskými osobami ve prospěch zahraničních osob, jestliže výše platby přesahuje částku 15 tisíc eur.

Výjimky jsou uvedeny v § 3 odst. 2 zákona nebo mohou vyplývat ze zvláštních právních předpisů (§ 4 odst. 1).

Ustanovení § 2 odst. 3 zákona v rámci vymezení některých pojmů uvádí, že „za platbu v hotovosti se považuje i platba vysoce hodnotnými komoditami, jako jsou například drahé kovy nebo drahé kameny“. V této souvislosti se nabízejí dvě otázky.

Jednak nemusí být jisté, jaké konkrétní druhy plateb v hotovosti (a mají) být považovány za platbu v hotovosti. Jestliže zákon označuje za hotovostní platbu též poskytnutí naturálního plnění v podobě „vysoce hodnotných komodit“ a současně demonstrativně (srov. spojení „jako jsou například“) uvádí příklady dvou těchto vysoce hodnotných komodit, pak je logicky otázkou, placení kterými dalšími komoditami bude považováno za hotovostní platbu, tedy platbu podléhající režimu citovaného zákona.

V okamžiku, kdy bude porušení zákona poměrně přísně sankcionováno, není uvedená otázka rozhodně ryze akademická a účastníci

předmětného právního vztahu budou moci být v některých konkrétních případech uhrazování závazku formou naturálního plnění skutečně na pochybách, zdali se pohybují v režimu zákona o omezení plateb v hotovosti a nedopouštějí se případně jeho porušení.

Druhá sporná otázka vyplývající z § 3 odst. 3 zákona se týká důsledků, které má omezení hotovostních plateb, jsou-li za ně považována též naturální plnění ve formě vysoce hodnotných komodit. Pokud je za platbu (podle mého soudu je vymezení pojmu „platba v hotovosti“ v souvislosti s uvedeným naturálním plněním poněkud nešťastné; vhodnější by bylo vymezit takto pouze pojem „platba“) považováno rovněž placení vysoce hodnotnými komoditami, pak § 4 zákona bez ohledu na naturální charakter plnění ukládá provést příslušnou platbu bezhotovostně. Přitom pojem „bezhotovostní

platba“ je vymezen v § 2 odst. 1 písm. a) zákona jako „platba provedená bezhotovostním převodem peněžních prostředků ...“. Je zřejmé, že bezhotovostní převod např. drahých kovů nepřichází v úvahu a z citované právní úpravy tedy vyplývá, že počínaje dnem 1. července 2004 bude poskytnutí naturálního plnění ve formě vysoce hodnotných komodit a v hodnotě nad 15 tisíc eur v rozporu se zákonem.

Více se dočtete v článku *Nad zákonem o omezení plateb v hotovosti* JUDr. Tomáše Grulicha, Ph. D., v *Právním rádci* 1/2005, který vyšel 26. ledna 2005

KRÁTCE

Integra International roste

Významná mezinárodní organizace Integra International, která sdružuje poradenské kanceláře celého světa, přijala dva nové členy sídlící v Číně a Hongkongu. Členům sdružení se tak otevírá další prostor vzájemné spolupráce a získávání poradenských služeb z asijského regionu.

ESD bude rozhodovat ve věci daňové optimalizace

Soudy Velké Británie postoupily k vyjádření Evropskému soudnímu dvoru řadu soudních sporů zabývajících se tzv. zneužitím práva. Podstata sporu spočívá v tom, že plátce daně uskuteční transakce spočívající z pohledu DPH v „dodání zboží“ za účelem dosáhnout určité daňové úspory.

Přestože jsou tyto transakce řádně smluvně ošetřeny a dochází rovněž k jejich realizaci, britští správci daně se domnívají, že transakce, uskutečněné čistě za účelem daňové úspory, nejsou ekonomickou aktivitou podle vymezení v 6. směrnici, a i když uvedené obchody mají znaky „dodání“ v souladu se zákonem o DPH, neměly by být takto posuzovány s odvoláním na princip EU spočívající ve zneužití práva.

Stěžejní otázkou pro ESD tedy je, zda transakce, které jsou uskutečňovány pouze za účelem daňové optimalizace a které nemají samostatnou ekonomickou podstatu, mohou být považovány z pohledu DPH za „dodání zboží“ v rámci uskutečňování ekonomické činnosti.

Konečné rozhodnutí ESD v této věci se očekává v letních měsících tohoto roku a ať již dopadne jakkoli, bude mít vliv i na transakce uzavřené v České republice či mající souvislost s naší zemí.

Informace o závazcích dlužníků v rámci hospodářské soutěže

Pokud soutěžitel v hospodářské soutěži zveřejní informaci o výši splatných, leč dosud neuhrazených závazků svých dlužníků, pak se za předpokladu, že jde o informaci pravdivou a že její uveřejnění směřuje k vymáhání dluhu, o nekalou soutěž ve formě zlehčování nejedná. Více viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. října 2003, sp. zn. 29 Odo 106/2001.

OTÁZKY A ODPOVĚDI K DPH

• *Uvádí se do daňového přiznání údaj o službě poskytnuté s místem plnění v zahraničí, u které je uplatněn princip reverse charge – např. podle § 10/4 a 5, když je provedena oprava pro slovenského plátce DPH na Slovensku?*

Ano, v přiznání k dani z přidané hodnoty se tento údaj uvede na řádku 510.

• *Lze v souvislosti s ustanovením § 10 odst. 6 písm. b) ZDPH zařadit do kategorie „reklamní služba“ marketingovou službu a uplatnit v případě poskytnutí takové služby osobě registrované k dani v jiném členském státě princip reverse charge – přenesení daňové povinnosti?*

Ano, tento postup je v souladu s výkladem Evropské komise – kdyby nebylo možné zařadit předmětnou službu do § 10 odst. 6 písm. b), tak je možné využít následující kategorii písm. c).

Ing. Ivan Fučík ve spolupráci s pracovníky MF, ff@fucik.cz

POINT
CONSULTING

CONTROLLING V PRAXI

„To nejlepší z praxe podnikového řízení s manažery významných společností“

- VYTVOŘENÍ KONCEPCE CONTROLLINGU | 22.–23.3.2005
- MODERNÍ ŘÍZENÍ NÁKLADŮ A ZISKOVOSTI | 26.–27.4.2005
- PODNIKOVÉ PLÁNOVÁNÍ A REPORTING | 24.–25.5.2005

T-Mobile • Škoda Auto • Armatury Group
Allianz Pojišťovna • Horváth & Partners
Ingersoll-Rand Equipment Manufacturing
Barum Continental

Minimum
lemba,
maximum
praxe

POINT Consulting s.r.o. | tel.: + 420 225 096 418 | e-mail: info@point-consulting.cz

www.point-consulting.cz